

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૯૮૧/૨૦૦૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ઢોલરીયા

=====

૧.	૨. શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે?	
૨.	પત્રકારને જોવા દેવામાં આવે ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	

૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
----	---	--

=====

નરેન્દ્રકુમાર @નરેશકુમાર ડાહ્યાભાઈ ભાવસાર.....અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય.....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

ઉપસ્થિત રહ્યા :

અપીલકર્તા નંબર ૧ તરફે વિદ્વાન એડવોકેટ એચ.એલ. પટેલ એડવોકેટ્સ વતી

વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી વિજય પટેલ

સામાવાળા નંબર ૧ તરફે વિદ્વાન એ.પી.પી. સુશ્રી એચ.બી.પુનાણી.

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ઢોલરીયા

તારીખ:૨૯/૧૧/૨૦૧૬

મૌખિક ચુકાદો

૧. અપીલકર્તાએ દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૭૩ની કલમ ૩૭૪ હેઠળ વર્તમાન અપીલને વિશેષ ન્યાયાધીશ (એ. સી. બી.), અમદાવાદ શહેર, કોર્ટ નંબર ૨,

અમદાવાદ દ્વારા ૧૯૯૯ના વિશેષ કેસમાં આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશ વિરુદ્ધ પસંદ કરી છે.

૨. હાલની અપીલને વેગ આપતી ટૂંકી હકીકતો એ છે કે આરોપી વર્ષ ૧૯૯૮માં અમદાવાદ ખાતે મધ્યાહન ભોજન યોજનામાં નાયબ એકાઉન્ટન્ટ તરીકે કામ કરતો હતો. ફરિયાદીને ગેસ અને અન્ય સ્પેરપાર્ટ્સની સેવા કરવાનો કરાર આપવામાં આવ્યો હતો અને આરોપી બિલ પસાર કરતો હતો અને તેના સંદર્ભમાં ફરિયાદીને જરૂરી ચુકવણી કરતો હતો. શક્ય તેટલી વહેલી તકે ચુકવણી કરવાના દૃષ્ટિકોણથી આરોપીએ ફરિયાદી પાસેથી રૂ.૫૦૦૦ ની રકમની માંગ કરી હતી અને આખરે રૂ.૩૫૦૦ સ્વીકારવાનું નક્કી કર્યું હતું—અને ૧૧.૨.૧૯૯૯ પરની ઉપરોક્ત રકમને આંધ્ર બેંક નજીક ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે સ્વીકારી હતી અને આમ તેણે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ (ટૂંકમાં "અધિનિયમ") ની કલમ ૭ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો છે. તેથી, અપીલ કરનાર આરોપી સામે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૩. ફરિયાદના અનુસરણમાં તપાસ અધિકારીએ તપાસ હાથ ધરી હતી અને અપીલકર્તા આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કર્યું હતું. આરોપી સામે આરોપ નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો. આરોપીએ આરોપમાં દોષિત ન હોવાનો દાવો કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે તેના પર કેસ ચાલી રહ્યો છે.

૩.૧ અપરાધને ઘરે લાવવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને દસ્તાવેજ પુરાવા પણ રજૂ કર્યા છે.

૩.૨ સુનાવણીના અંતે, સી. આર. પી. સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે ઉપર જણાવ્યા મુજબ ચુકાદો અને આદેશ આપ્યો.

૪. તેનાથી વ્યથિત હોવાને કારણે, અપીલકર્તાએ આ અદાલત સમક્ષ ઉપરોક્ત ફોજદારી અપીલને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે.

૫. વર્તમાન અપીલને પ્રાધાન્ય આપીને, અપીલકર્તાએ મુખ્યત્વે દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ખોટી રીતે રેકૉર્ડ કર્યો છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ જજે તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની પ્રશંસા કરી નથી અને હકીકતમાં, અત્યાર સુધી પુરાવાની કોઈ પ્રશંસા કરવામાં આવી નથી અને તેથી, વિવાદિત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશને ઉલટાવી દેવાની જરૂર છે.

૬. શ્રી વિજય પટેલ, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે ભૌતિક નજરે જોનારા સાક્ષી તેમજ પંચ નંબર ૧ ના પુરાવા દ્વારા આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે, જેઓ દરોડા પાડતી વખતે સાથે આવ્યા હતા અને દલીલ કરી હતી કે માંગ પોતે જ બાલ્નિધિ કલ્યાણનિધિ ભંડોળના સંદર્ભમાં હતી અને રૂ.૩૫૦૦ ની રકમ-જે ફરિયાદી પાસેથી માંગવામાં આવી હતી તે ઉપરોક્ત યોજના સામે ફરિયાદી દ્વારા પોતે આંધ્ર બેંકમાં જમા કરાવવી જરૂરી હતી.શ્રી પટેલ એ દલીલ કરી હતી કે ફરિયાદીના કહેવા મુજબ આરોપીએ પેઇંગ સ્લિપ પણ ભરવાની હતી અને ફરિયાદીએ પોતે પણ કહેવાતી પેઇંગ સ્લિપ પર સહી કરી હતી.શ્રી પટેલ્ એ દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીના પુરાવા રેકૉર્ડ કરતી વખતે ઉપરોક્ત ચૂકવણીની સ્લિપ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને પ્રદર્શિત કરવામાં આવી હતી. શ્રી પટેલ એ દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે ઉપરોક્ત કલ્યાણ યોજનાની માંગને ખોટી રીતે સમજી હતી જાણે કે અપીલકર્તા દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ ગેરકાયદેસર લાભ માટે હતી અને તેથી, તેણે એસીબી કચેરીનો સંપર્ક કર્યો અને ફરિયાદ દાખલ કરી અને ઉપરોક્ત હકીકત ફરિયાદીના પુરાવા પરથી છતી થઈ રહી છે.શ્રી પટેલ્ એ દલીલ કરી છે કે માત્ર તે જ નહીં પરંતુ પંચ નંબર ૧ જેણે ટુકડાઓમાં પુરાવા આપ્યા છે તે પ્રતિકૂળ બની ગયો હતો અને તેણે એ પણ જુબાની આપી છે કે ચલણી નોટો નજીકના આંધ્ર બેંકમાંથી મળી આવી હતી.તેથી, શ્રી પટેલ એ દલીલ કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે કારણોની નોંધ કરતી વખતે કાયદાની કલમ ૨૦ની જોગવાઈઓની મદદથી ધારણા કરી છે કે

માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સંતુષ્ટ થઈ રહ્યા છે કારણ કે જાળના સમયે દૂષિત ચલણી નોટો મળી આવી હતી અને ચલણી નોટોની સંખ્યા માપવામાં આવી હતી અને અતિ-હિંસક લેમ્પ ટેસ્ટ પોઝિટિવ હોવાનું જણાયું હતું અને તેથી, તારણને ખોટી રીતે રેકૉર્ડ કર્યું હતું અને અપીલકર્તાને દોષી ઠેરવ્યો હતો.શ્રી પટેલ એ વધુમાં દલીલ કરી હતી કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયોને ધ્યાનમાં રાખીને, અત્યાર સુધીમાં, આ અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દા પરનો કાયદો ખૂબ જ સ્પષ્ટ થઈ ગયો છે જેમાં ફરિયાદી પક્ષે તેની માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટ અને સંયુક્ત પુરાવાઓમાં વાજબી શંકાથી આગળ કેસ સ્થાપિત કરવો પડશે અને જ્યાં સુધી તે સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આવા કેસોમાં કોઈ દોષિત ઠેરવી શકાય નહીં. છેલ્લે, શ્રી પટેલ એ આ અદાલતને વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવા વિનંતી કરી.

૭. બીજી બાજુ, સુશ્રી એચ.બી.પુનાણી, વિદ્વાન એપીએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે.તેણીએ આ અદાલતને સમગ્ર રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી અને રેકૉર્ડ પરના ભૌતિક સાક્ષીઓના પુરાવાઓમાંથી પસાર કરી છે અને દલીલ કરી છે કે જોકે મુખ્ય સાક્ષીઓ કે જેઓ સાક્ષી છે, એટલે કે ફરિયાદી અને પંચ નંબર ૧ પ્રતિકૂળ બની ગયા છે, તેમણે ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે અને તેમના પુરાવામાં, તે નિર્ણાયક રીતે સ્થાપિત થયું હતું કે આરોપીએ રૂ.૩૫૦૦ ની ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગ કરી હતી-અને નિયત

દિવસ, સમય અને સ્થળે, આરોપી ત્યાં પહોંચ્યો હતો અને દરોડામાં, તેને સફળતાપૂર્વક પકડવામાં આવ્યો હતો.તેણીએ દલીલ કરી છે કે તેના કબજામાંથી દૂષિત ચલણી નોટો મળી આવી હતી અને તેની સંખ્યા પણ સરખાવવામાં આવી છે જે અગાઉ પંચનામામાં લખવામાં આવી હતી.તેણીએ દલીલ કરી છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના આધારે પૂરતા કારણો નોંધ્યા છે અને માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં ઘટકો કાયદા અનુસાર સાબિત થાય છે અને તેથી, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોને ખલેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં.

૮. આ અદાલતે અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી વિજય પટેલ, અને સામાવાળા રાજ્ય તરફે વિદ્વાન સુશ્રી પુનાણીને સાંભળ્યા.

૯. આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકની પ્રકૃતિમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કર્યું છે. ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન અનુસાર, ફરિયાદી કલ્પેશ પારેખ શિવમ ગેસ સર્વિસ ચલાવતો હતો અને તેને અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ વિસ્તાર સાથે સંબંધિત મધ્યાહન ભોજન યોજનાના ગેસ સ્ટોવની જાળવણીનો કરાર આપવામાં આવ્યો હતો. ફરિયાદી પક્ષનો કેસ છે કે ફરિયાદી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી આવી જાળવણી પ્રવૃત્તિ માટે ઉઠાવવામાં આવેલું બિલ મામલાતદારને સુપરત કરવાનું

હતું અને તેની પ્રક્રિયા અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા કરવામાં આવતી હતી અને આવી પ્રક્રિયા દરમિયાન અને બિલને મંજૂરી મેળવતી વખતે, અપીલકર્તાએ રૂ.૩૫૦૦-ને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રજૂ કરવાની માંગ કરી હતી.અપીલકર્તાને ૧૧.૨.૧૯૯૯ પર લાલ હાથે પકડવામાં આવ્યો હતો અને આમ તેણે આરોપ મુજબ ગુનો કર્યો હતો.

૧૦. પીડબ્લ્યુ ૧-કલ્પેશ મગનભાઈ પટેલનું આંક.૧૦ પર પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે વર્ષ ૧૯૯૮માં પાલડીમાં શિવમ ગેસ સેવા ચલાવી રહ્યો હતો અને તેને અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા સંચાલિત શાળાઓમાં મિડ-કે મીલ યોજનાના ગેસ સ્ટોવની જાળવણીનો કરાર બે વર્ષ માટે આપવામાં આવ્યો હતો અને આ સંબંધમાં લગભગ ૪૨ કેન્દ્રો હતા.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે આવા કામ માટે ચૂકવણી મેળવવા માટે અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા મામલાતદારને તેના કામનાં બિલ જમા કરાવતો હતો.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે જ્યારે તે ૧૦.૨.૧૯૯૯ પર ચુકવણી મેળવવા ગયો હતો, ત્યારે આરોપીએ રૂ.૩૫૦૦ ની માંગ કરી હતી-સ્ટાફ સભ્યો, મામલાતદાર અને આ સંબંધમાં કામ કરી રહેલા અન્ય વ્યક્તિઓને ઉક્ત રકમ આપવા માટે અને તે સમયે, તેને એ પણ સમજાવવામાં આવ્યું હતું કે જો તેને ચુકવણી જોઈતી હોય, તો તેણે બાલનિધિ કલ્યાણનિધિ ભંડોળમાં યોગદાન આપવું પડશે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે રૂ.૩૫૦૦ ની ઉપરોક્ત રકમ

ચૂકવવા તૈયાર ન હોવાથી, તેણે એસીબી કચેરીનો સંપર્ક કર્યો અને પોલીસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી અને ત્યારબાદ છટકું ગોઠવ્યું. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે મુજબ, નિયત સમય અને સ્થળ અનુસાર જ્યારે તે નજીકના આંધ્ર બેંક પહોંચ્યો, તે સમયે, વર્તમાન અપીલકર્તાએ તેને પૂછ્યું કે શું તે રાહત ભંડોળની રકમ લાવ્યો છે કે નહીં અને બદલામાં, સાક્ષીએ કહ્યું છે કે તે લાવ્યો છે. સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે ત્યારબાદ અપીલકર્તા આરોપીએ બેંક પેઇંગ સ્લિપ રજૂ કરી હતી પરંતુ તે સમયે, ફરિયાદીએ કહ્યું હતું કે તે પૈસા સોંપવા માંગતો નથી પરંતુ તે પૈસા બેંકમાં સોંપશે અને તેથી, આંધ્ર બેંક પહોંચ્યા પછી, અપીલકર્તાએ રકમની માંગ કરી હતી અને તેથી, સાક્ષીએ રૂ. ૩૫૦૦ ની ચલણી નોટો આરોપીને સોંપી દીધી છે અને ત્યારબાદ તેણે દરોડા પાડતા પક્ષના સભ્યોને ચેતવણી આપી હતી અને દરોડા પાડતા પક્ષે રૂ. ૩૫૦૦ ની ઉપરોક્ત ચલણી નોટો જપ્ત કરી હતી— જ્યારે આરોપી તેના ખિસ્સામાં મૂકવાનો હતો. વિદ્વાન સરકારી વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોસ એક્ઝામિનેશનમાં સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે વર્ષ ૧૯૯૮માં રજૂ કરાયેલા ચાર બિલ તેને ચૂકવવામાં આવી રહ્યા હતા. સાક્ષીએ વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે તેણે મુખ્ય તપાસમાં જે પણ સ્વીકાર્યું છે, તે ગેરસમજ હેઠળ હતું અને અપીલકર્તા દ્વારા માંગવામાં આવેલી રકમ બાલિનિધિ કલ્યાણનિધિ ભંડોળ માટે ચૂકવવાની જરૂર હતી. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેણે કોઈ પણ નાણાકીય વ્યવહારના સંદર્ભમાં અપીલકર્તા આરોપી સાથે કોઈ વાતચીત કરી નથી. સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે બિલને મંજૂરી આપવાનો અધિકાર મામલાતદારનો હતો, વર્તમાન

અપીલકર્તા આરોપીનો નહીં.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે તેને ખબર છે કે મામલાતદારની કચેરીમાં, બાલ્નિધિ કલ્યાણનિધિ ભંડોળ એકત્ર કરવાનું ચાલી રહ્યું હતું અને આવા ભંડોળ માટે, મામલાતદારે તેની પાસેથી રકમની માંગ કરી છે.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે બાલનિધિ કલ્યાણનિધિ ફંડ માટે રકમ ચૂકવવી જરૂરી હતી, જેને તેણે ગેરવાજબી રીતે ગેરકાનૂની રકમ ગણાવી હતી અને તેથી તેણે એ. સી. બી. ઓફિસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું છે કે આવા ભંડોળને સોંપતી વખતે તેણે આરોપીને કહ્યું હતું કે તે પોતે આ ભંડોળ સીધા બેંકમાં જમા કરાવશે અને તેથી તેણે આરોપીને રકમ જમા કરાવવા માટે તેને બેંકમાં લઈ જવા વિનંતી કરી હતી.સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું હતું કે ૧૦.૨.૧૯૯૯ પર, આવા ભંડોળ સામે રૂ.૩૫૦૦ ચૂકવવા માટે સંમત થયા હતા.કોસ એક્ઝામિનેશન સમયે, આરોપીના હસ્તાક્ષર હેઠળ તૈયાર કરવામાં આવેલી અને ફરિયાદી દ્વારા સહી કરવામાં આવેલી પેઇંગ સ્લિપ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને બાલ્નિધિ કલ્યાણનિધિ ફંડમાં રૂ.૩૫૦૦ ની આટલી રકમ માટે પેઇંગ સ્લિપ ફરિયાદી દ્વારા ઓળખવામાં આવી હતી અને તેથી, તેને આંક.૧૪ પર દસ્તાવેજ તરીકે સ્વીકારવામાં આવી હતી.

૧૧. પીડબ્લ્યુ ૨-ચંદુભાઈ શકરાભાઈ પ્રજાપતિની આંક.૧૦ પર તપાસ કરવામાં આવી છે.સાક્ષીએ જુબાની આપી છે કે તે ઇ. એસ. આઈ. માં સેવા આપતો હતો અને તેને એ. સી. બી. કાર્યાલય દ્વારા સત્તાવાર પંચ તરીકે સુરક્ષિત

કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને ફરિયાદી અને અપીલકર્તા આરોપી વચ્ચેની વાતચીત અને વ્યવહાર સાંભળવા અને જોવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.આ સાક્ષીની જુબાની ૧૯ પાનાની છે જેમાં તેણે ટુકડામાં પોતાનું જુબાની આપ્યું છે અને આખરે તેને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.તેની સંપૂર્ણ જુબાનીમાંથી પસાર થવા પર, કોઈ એકરૂપતા દેખાતી નથી અને તેણે દરેક ક્ષણે તેની જુબાની બદલી છે.તેમની જુબાની આ અદાલત સમક્ષ પણ વિદ્વાન એપીપી દ્વારા વાંચવામાં આવી હતી અને આ અદાલત કોઈ વિશ્વાસને પ્રેરિત કરતી નથી.

૧૨. આ તબક્કે, એ.સુબેર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય, (૨૦૦૯) ૬ એસસીસી ૫૮૭: (૨૦૦૯ એ. આઈ. આર. એસ. સી. ૬બલ્યુ. ૩૯૯૪)માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે. એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) ના વૈધાનિક પ્રિસ્ક્રિપ્શનના ઉદ્દેશ્ય પર ધ્યાન આપતા ચુકાદો આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ વાજબી શંકાથી આગળ આરોપ સાબિત કરવો પડશે અને આરોપીઓને નિર્દોષ ગણવા જોઈએ, જ્યાં સુધી તે માંગના યોગ્ય પુરાવા અને ગેરકાયદેસર સંતોષની સ્વીકૃતિ દ્વારા સ્થાપિત ન થાય, જે દોષિત ઠેરવવા માટે જરૂરી મહત્વપૂર્ણ ઘટકો છે.

૧૩. કેરળ રાજ્યમાં અને અન્ય વિરુદ્ધ સી.પી રાવ (૨૦૧૧) ૬ એસસીસી ૪૫૦:(એ. આઈ. આર. ૨૦૧૨ એસ. સી. (સપ્લિમેન્ટ) ૩૯૩), માનનીય

સર્વોચ્ચ અદાલતે સમાન ગુનાઓ સામે તેના અગાઉના કહેવતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે માત્ર વસૂલાત પોતે જ આરોપી સામેના આરોપને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણીને સાબિત કરવા અથવા આરોપીએ સ્વેચ્છાએ પૈસા સ્વીકાર્યા હતા તે બતાવવા માટે કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેને લાંચ તરીકે જાણીને, દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી.

૧૪. કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ની અનિવાર્ય પૂર્વ-જરૂરિયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનમાં(એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. (સપ) ૧૮૩૭) (ઉપરોક્ત) માં સ્પષ્ટ શબ્દોમાં રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે કે, માંગના પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો રાખવાથી અને તેની વસૂલાત કરવાથી કાયદાની કલમ ૭ તેમજ ૧૩ (૧) (ડી) (આઈ) અને (૨) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત થશે નહીં. એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવ્યું છે કે ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગના કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકે પદનો દુરુપયોગ સાબિત કરી શકાતો નથી.આમ, માંગનો પુરાવો એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળ ગુના માટે અનિવાર્ય અનિવાર્યતા અને વ્યાપક આદેશ હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. કાયદાની કલમ ૨૦, જે તેમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે તે મુજબની ધારણાને મંજૂરી આપે છે, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭

હેઠળના ગુના માટે જ વિસ્તારી શકાય છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ પણ સત્તાવાર કાર્ય કરવા અથવા ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર લાભ સ્વીકારવાના પુરાવા પર પણ આકસ્મિક છે. ગેરકાયદેસર સંતોષ સ્વીકારવાના આવા પુરાવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો, જો માંગનો પુરાવો હોય તો જ તે અનુસરવામાં આવી શકે છે. સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કાયદાની કલમ ૨૦ હેઠળ આવી કાનૂની ધારણા પણ ઊભી થશે નહીં.

૧૫. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વાજબી શંકાની બહાર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવા છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી છે. જો રેકૉર્ડ પર આવા કોઈ પુરાવા ન હોય, તો તે ઘટનામાં દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી કારણ કે વાજબી શંકાથી આગળ તેના કેસને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.

૧૬. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક તેમજ કાનૂની સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને ફરિયાદીના રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર વિશ્લેષણ પર, એવું લાગે છે કે ફરિયાદીએ આંક. ૧૨ પર ફરિયાદ દાખલ કરતા પહેલા પોતે તેના પિતા સાથે ચર્ચા કરી છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે મામલાતદારના અધિકારીએ ભંડોળની માંગ કરી

છે, જેના માટે તેને કોઈ અધિકાર નથી અને તેથી તેણે ઉપરોક્ત ફરિયાદ દાખલ કરી છે. તપાસ-ઈન-ચીફમાં, ફરિયાદીએ તેની જુબાનીમાં ઉપરોક્ત હકીકત દર્શાવી છે અને તેથી તેને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ તેની કોસ એક્ઝામિનેશન દરમિયાન, રૂ.૩૫૦૦ જમા કરવા માટેની પેઈંગ સ્લિપ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું કે રૂ.૩૫૦૦ ની રકમ-જે દરોડા દરમિયાન વસૂલવામાં આવી હતી તે બાલનિધિ કલ્યાણનિધિ ફંડમાં જમા કરાવવાની હતી. ફરિયાદીએ માન્ય ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપી છે કે તેના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી રકમ ભંડોળની ચુકવણી માટે હતી અને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે નહીં, પરંતુ તેણે ગેરસમજ કરી કે આ રકમ ગેરકાયદેસર વળતર માટે હતી, તેથી તેણે એ. સી. બી. ઓફિસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી. જ્યાં સુધી બાલનિધિ કલ્યાણનિધિ ભંડોળ માટે ભંડોળની વસૂલાતની વાત છે, ત્યાં સુધી બચાવ પક્ષે હરેશભાઈ પંચોલીની પણ તપાસ કરી છે, જેઓ મધ્યાહન ભોજન યોજનાના અધિકારી હતા અને તેમણે એ પણ જુબાની આપી છે કે મામલાતદાર કાર્યાલયમાં આ પ્રકારની વસૂલાત સંબંધિત સમયે ચાલી રહી હતી.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, ફરિયાદીનું કહેવું માત્ર આંક.૧૨ પર તેની ફરિયાદમાંથી સમર્થન મેળવતું નથી, પરંતુ બચાવ પક્ષના સાક્ષીના જુબાનીમાંથી પણ, તે સમર્થન મેળવે છે કે રૂ.૩૫૦૦ ની રકમ-જેમ કે ભંડોળ સામે લાંચની રકમ ચૂકવવાની હતી.

૧૭. પુરાવાના ઉપરોક્ત સ્વરૂપને ધ્યાનમાં રાખીને, ફરિયાદી પક્ષ માંગ, સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો છે.તેથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, આરોપી દ્વારા આવા તમામ કૃત્યોને સાબિત કરવા માટે ચોક્કસ અને નિર્ણાયક પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધાયેલી સજા ટકાઉ નથી.

૧૮. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, અપીલ સફળ થાય છે. વિશેષ ન્યાયાધીશ (એ. સી. બી.), અમદાવાદ શહેર, કોર્ટ નંબર ૨, અમદાવાદ દ્વારા ૧૯૯૯ના વિશેષ કેસ ૨૩ માં પસાર કરવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે અને રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તાને તેની સામે લગાવવામાં આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. જમીન બોન્ડ, જે કોઈ હોય તો, રદ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ દંડ, જે કોઈ હોય તો, તેને પરત કરવામાં આવશે. આર એન્ડ પી ને તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

(આર.પી. ઢોલરીયા, ન્યાયમૂર્તિ.)

વિષય:-ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ હેઠળ દોષિત ઠેરવવામાં આવેલાને લાંચની માંગણી અને સ્વીકૃતિના પૂરતા પુરાવાના અભાવે ગુજરાત હાઈકોર્ટે

નીચલી કોર્ટનો દોષિત ઠેરવવાનો હુકમ રદ કરી અપીલકર્તાને નિર્દોષ છોડી મૂકવાનો આદેશ આપ્યો છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*